

bit teatergarasjen

Stiftelsen Bergen Internasjonale Teater, Strandgaten 205, N-5004 Bergen, telefon (47) 55 23 22 35, fax (47) 55 23 18 15,

e-mail info@bit-teatergarasjen.no, organisasjonsnummer 874 695 262

INNSPILL TIL SCENEKUNSTSTRATEGI

I en verden preget av forenkling og populisme heller enn nyansering og refleksjon, er det ikke det minste rart at grunnleggende rettigheter og prinsipper settes under press. Enten dette gjelder kunstnerisk spillerom, ytringsfrihet, kulturelt mangfold og integrering, likestilling eller hvordan håndtere fremtiden i kjølvannet av #Metoo.

Hvor kan så nyanser ivaretas og komplekse årsakssammenhenger dyrkes og reflekteres over?

Vi mener teatret i enda større grad skal ta ansvar for å bli mediet for denne etterrettelige og gode samtalen, som vi trenger mer enn noensinne i årene som kommer.

Stiftelsen Bergen Internasjonale Teaters overordnede formål er å produsere og presentere norsk og internasjonal samtidskunst innen teater, dans, visuelle uttrykksformer og litteratur, med særlig vekt på prosjekter som stimulerer til internasjonalt samarbeid så vel som samarbeid mellom forskjellige kunstarter. Stiftelsen holder til i Bergen og henvender seg til publikum lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

BIT Teatergarasjen presenterer et sesongprogram (august til juni) og 2 alternerende scenekunst biennaler. Både dansefestivalen Oktoberdans og teaterfestivalen Meteor er solid plassert på det globale festivalkartet, er gode ambassadører og oppsøkes av et stort antall internasjonale gjester og eksperter.

BIT Teatergarasjen er 1 av 4 programmerende teatre i Norge i dag, som alle arbeider tett på det norske scenekunstheltet og gjør en svært viktig jobb lokalt, nasjonalt og internasjonalt. De økonomiske rammebetingelsene tatt i betraktning er det bemerkelsesverdig hvilke resultater man er i stand til å oppnå i samspill med resten av feltet og samfunnet forøvrig.

La oss allikevel fastslå med det samme:

Vi er i dag IKKE økonomisk rigget for å imøtekomme behovet scenekunstheltet selv artikulterer som nødvendig og avgjørende ift prøve- og spillelokaler. Presset på oss er stort, for stort i dag, og vi greier ikke imøtekomme kunstfeltet med de ressursene vi har, handlingsrommet er rett og slett for lite. Det går ut over feltet, kunstnerne, og et publikum i vekst.

Og da må vi som felt tenke alternativt om vi ønsker denne store produksjonen som finner sted innenfor norsk scenekunst vist fram for et størst mulig publikum; Vi må rett og slett bidra til etablering av flere prøve- og visningsmuligheter for feltet og dets publikummere.

Til grunn for denne satsingen bør ligge en aktiv bruk av den samlede kompetansen vi programmerende teatre i hhv. Bergen, Oslo og Trondheim har opparbeidet oss gjennom mer enn 30 års virksomhet, en kompetanse som ikke bare er enestående, men unik i Nordisk sammenheng.

De programmerende teatrene Black Box teater, Teaterhuset Avant Garden (nå Rosendal Teater), Dansens Hus og BIT Teatergarasjen utgjør en viktig del av den nasjonale infrastrukturen på scenekunstmrådet, både som formidlere og co-produsenter av scenekunst med et nasjonalt og internasjonalt nedslagsfelt, og i kraft av den kompetansen de besitter.

En videreutvikling av de programmerende teatrene vil sette dem i stand til å bidra enda sterkere til formidlingen av de frittstående kompanienes produksjoner, men også til initiering og finansiering av prosjekter for turnering i inn- og utland gjennom co-produksjon.

Gjennom samarbeid mellom de programmerende teatrene og andre virksomheter som festivaler, regionale kompetansesentre for dans, kulturhus og andre lokale arrangører er disse teatrene ikke minst viktige for å bidra til å styrke programmeringskompetansen flere steder i landet. Da handler det ikke om å overføre disse teatrenes kunstfaglige profil til flere aktører, men om å utveksle kompetanse og erfaringsbasert kunnskap om arbeidsmåter og formidling i bredere forstand for slik å bidra til fremveksten av flere programmerende virksomheter med forskjelligartede kunstneriske profiler.

Dette kan bidra til å spre den kunstfaglige beslutningsmyndigheten og lette presset på de eksisterende programmerende teatrene, altså oss, slik at vi får et større rom til å utvikle oss videre som selvstendige virksomheter i henhold til våre egne visjoner og mål.

Vi oppfordrer derfor til en helhetlig vurdering i scenekunststrategien av hvordan programmerings-økonomien i scenekunstbransjen kan innrettes for å sikre økt formidling, flere publikummere, og at kvalitet trumfer økonomi som saliggjørende utvelgelseskriterium i arrangørleddet.

Hvorfor er vi – BIT Teatergarasjen og de programmerende teatrene - viktige her?

Kompetansen vi besitter, som allerede snakket om, er ett stikkord. BIT's lange historie som «the gateway out of Norway», som lokal og internasjonal basert co-produsent av norske og internasjonale kunstnere, som festivalarrangør og som produsent av dagens Rein Bonus-program her i Bergen, som er teater-Norges største diskursive plattform. Dette er alle omfattende operasjoner og involverer tunge fagressurser fra inn- og utland både fra scenekunstheltet og andre samfunnssektorer. Vi ønsker legge tilrette for en agora som ikke bare snakker om «teater og danse-saker», men like gjerne adresserer problemstillinger knyttet til samfunnet generelt enten dette dreier seg om klimaproblematikk, fattigdom, populisme, kjønn og identitet mv. *Teateret er nemlig en juvel av en arena når det kommer til denne type refleksjon, - kanskje vårt samfunns beste medium på slikt i dag.*

Den internasjonale dimensjon, som vi er relativt alene om i det norske scenekunstheltet, er ett annet stikkord. Ikke bare har vårt sesongprogram en vesentlig andel internasjonale forestillinger og diskursive events knyttet til seg, men også våre festivaler er en svært ettertraktet arena for det internasjonale kunst- og humaniora-feltet. Og denne trafikken går 2 veier, ikke bare inn-til, - men også ut-av Norge: Kunstnere/kompanier som profiterer på våre EU-nettverk er i dag for eks. Mette Edvardsen, Ingri Fiksdal, Heine Avdal, Findlay/ Sandsmark, ja endog Carte Blanche. Allerede fra BITs første år midt på 80-tallet var Bergen og BIT snarveien ut i den store verden; Baktruppen, Verdensteatret, Ingun Bjørnsgaard, Jo Strømgren, Hooman Sharifi... det var hos oss de først ble eksponert for et internasjonalt marked. Og akkurat nå er nye, unge norske navn på vei til ikke bare møte et stort norsk publikum, men også etablere seg i et europeisk og globalt marked; Ingrid Berge Myhre/Jingyi Wang/Spreafico-Eckly mfl. kan nevnes.

Ett resultat-eksempel: En stor andel av BITs program er co-produksjoner (ca 75-80%/årlig). Det resulterer i turneer innenlands og utenlands og spesielt for norske kompanier gir dette en markedstilgang som er unik og som var utenkelig for få år tilbake. Denne satsingen ga oss som co-produsenter og delansvarlige over 80.000 solgte billetter utenfor Bergen i 2018 og 110.523 solgte billetter i 2017. For ordens skyld; publikumstallene her i Bergen som husløse nomader var vel 11.000 i 2017, et tall vi er svært fornøyd med tatt i betraktning at vi stort sett har tilgang på små scener og gallerier mens vi venter på Sentralbadet. *Med små midler når vi altså svært mange!*

BIT ønsker å fortsette det målrettede arbeidet for å styrke ikke bare vår posisjon i det norske og internasjonale scenekunstmiljøet, men også bidra til at feltet som helhet får en velfortjent og mer fremskutt plass i norsk kunstliv og offentligheten i sin alminnelighet. Akkurat nå arbeides det godt innenfor norsk scene-kunst, både på utdanningssiden, i academia og i praksisfeltet. BIT er en sentral del av dette arbeidet og ønsker bidra konstruktivt i årene som kommer.

Oppsummert: I flere utredninger og evalueringer vises det altså til behovet for en bedre balanse mellom produksjon og formidling for å sikre at forestillinger vises flere ganger, får et lengre liv og når et større og mer sammensatt publikum. Dette vil også bidra til en bedre utnyttelse av de midlene som er investert i produksjon. En viktig – kanskje den viktigste - forutsetning for å nå dette målet er altså at programmerings- og arrangørleddet styrkes. Her ønsker vi spille en aktiv rolle.

EKSEMPLER PÅ VELLYKKEDE TILTAK:

- BIT Teatergarasjen er i skrivende stund medeier, co-kurator og arena for de 4-årige EU-nettverkene *APAP Performing Europe 2020* og *Create to Connect - Create to Impact*, hver med totalbudsjett på 4 millioner Euro. Videre er vi del av et velfungerende nordiske residency-samarbeidet (Århus, Stockholm, Reykjavik og Helsinki, som er støttet av Nordisk Kulturfond mv., og nok 1 EU-søknad om et nytt 4-årig prosjekt er til behandling. Et bilateralt EØS/EEA-prosjekt vil innleveres inneværende år.
- BIT Teatergarasjen sammen med Carte Blanche utreder og samarbeider om etablering og drift av Sentralbadet Scenekunsthuss i Bergen fom. 2022/23, et samarbeid som allerede ved innflytting vil implementere flere fellesfunksjoner og som presumptivt for fremtiden vil kunne bane vei for ytterligere fokus på effektiv drift og nyskapende kunstproduksjon, synergieffekter mv.
- Turne, co-produksjon og visningssamarbeid mellom de programmerende teatrene i Norges 3 største byer. Gjelder både norske og internasjonale kompanier.
- Turne, co-produksjons og visningssamarbeid mellom de programmerende teatrene og andre norske aktører som Teaterfestivalen i Fjaler, Dansefestival Barents, Stamsund Internasjonale Teaterfestival, RAS, IMIR/RIMI mfl.
- Lokale samarbeidsprosjekter mellom BIT Teatergarasjen og Festspillene i Bergen, kunstnerstyrte WRAP, Bergen Kjøtt, Bergen Kunsthall, KODE, og sist men ikke minst med *Carte Blanche og Bergen Dansesenter* hvor flere co-produksjoner, daglige klasser, etablering av en lokale lavterskel-festival for regionens dansemiljø (*Dans – en Fest!*) inngår; sammen bygger vi et bærekraftig miljø og marked.
- Implementering av norske kunstnere i EU-prosjekter som gir økt markedstilgang og større publikum
- Samarbeidsprosjekter med CMI, UiB, Rafto-stiftelsen og andre utdannings- og forskningsinstitusjoner i inn- og utland knyttet til vårt Rein Bonus-program.

HVORDAN ØNSKES SCENEKUNSTFELTET OM 5-10 ÅR?

Feltet skal preges av åpenhet og nysgjerrighet, det skal være trygt å delta i for alle, og likeverd og likestilling skal være med å prege de institusjonene vi har. Det skal være langt flere tilbydere av arbeidsopphold, produksjons- og visningsmuligheter gjennom styrking av programmeringsøkonomien. Forutsigbare

rammevilkår skal prege feltet som helhet og de enkelte teatrenes og kompanienes handlingsrom skal stå i forhold til hva de faktisk produserer og i hvilken grad de oppfyller sitt mandat.

HVORDAN ØNSKES BIT Teatergarasjen OM 5-10 ÅR?

- vi ønsker være egen budsjettpost på Statsbudsjettet
- vi ønsker større handlingsrom gjennom økte offentlige tilskudd for å imøtekomme det frie scene-kunstfeltets behov for en mer etterrettelig og forutsigbar drift.
- Vi ønsker inngå i et bredere felt uavhengige tilbydere over hele landet, som vil kunne realiseres gjennom å styrke programmeringsøkonomien
- Vi ønsker være etablert i Sentralbadet Scenekunsthuss sammen med Carte Blanche på høyt internasjonalt nivå, med et omfattende, kunstnerisk og sosialt generøst tilbud for hele byen og regionens befolkning

HVORDAN FINANSIERE PLANER REDEGJORT FOR:

Etablere et BUDSJETT med friske statlige midler som følger opp strategiplanen

Viser ellers til innspill fra NTO.

Bergen, 1. april 2019

(sign.)

Sven Åge Birkeland

Teatersjef BIT Teatergarasjen

